

**CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII
AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ**

București, Piața Valter Măcăineanu nr. 1-3, et. 2, tel/fax. +40-21-3126578, e-mail: cncd@cncd.org.ro

**HOTĂRÂREA NR. 159
din 17.03.2009**

Dosar nr.: 704/2008

Petiția nr.: 13209 din data 15.10.2008

Petent : C P

Reclamat: Club A, Club Twice,

Obiect: tratament diferențiat

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

I.1. Numele, domiciliul sau reședința petentului

1.1.1.C P

I.2. Numele, domiciliul sau reședința reclamatului

I.2.1. Club A, cu sediul în București, str. Blănari, nr.14

I.2.2. Club Twice, cu sediul în București, str. Sf. Vineri, nr.4, sector 3

II. Obiectul sesizării

2.1. Sesizarea evidențiază o posibilă faptă de discriminare referitor la tariful diferit aplicat în funcție de sex pentru aceleași servicii oferite de Club Twice și Club A.

III. Descrierea presupusei fapte de discriminare

3.1. Petiția este adresată de către petent Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării pentru că acesta se consideră discriminat de către Club A și Club Twice prin aplicarea unui tarif diferit în funcție de sex. Astfel pentru aceleași servicii oferite de aceste cluburi băieții platesc mai mult decât fetele.

IV. Procedura de citare

4.1. În temeiul art. 20, alin.4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

4.2. Prin adresa cu nr.14061 din 03.11.2008 a fost citat petentul. Prin adresa nr.14059 din 03.11.2008 a fost citat Club A, prin reprezentant, iar prin adresa 14060 din 03.11.2008 a fost citat Club Twice, prin reprezentant, în calitate de reclamanți.. Părțile au fost citate pentru termenul stabilit de Consiliu, la data de 25.11.2008.

4.3. Prin citații, Consiliul a solicitat părților să își prezinte punctul de vedere precum și orice mijloace de probe referitor la obiectul petiției, respectiv al susținerilor.

V. Susținerile părților

Susținerile petentului

5.1. Petentul se adresează Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării pentru că se consideră discriminat de către Club A și Club Twice prin aplicarea unui tarif diferit în funcție de sex. Astfel pentru aceleași servicii oferite de aceste cluburi băieții platesc mai mult decât fetele.

Susținerile reclamatului

5.2. Club Twice, în calitate de reclamat susține că prin micșorarea taxei de intrare pentru persoanele de sex feminin nu a încălcat sau restrâns niciunul din drepturile și libertățile fundamentale ale omului. Micșorarea taxei de intrare, care includea și o parte din consumație, s-a datorat faptului că, în acea seară, sponsorul a înțeles să suporte parțial costul biletului de intrare pentru persoanele de sex feminin.

VI. Motivele de fapt și de drept

6.1. **În fapt**, sesizarea evidențiază o posibilă faptă de discriminare referitor la tariful diferit aplicat în funcție de sex pentru aceleași servicii oferite de Club Twice și Club A.

6.2.1 **În drept**, analizând faptele reținute în acest caz, **Colegiul Director** se raportează la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, care, legat de articolul 14 privind interzicerea discriminării, a apreciat că diferența de tratament devine discriminare, în sensul articolului 14 din Convenție, atunci **când se induc distincții între situații analoage și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă**. Instanța europeană a decis în mod constant că pentru ca o asemenea încălcare să se producă **„trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-si găsește nici o justificare obiectivă sau rezonabilă** (vezi CEDH, 18 februarie 1991, Fredin c/Suede, parag.60, 23 iunie 1993, Hoffman c/Autriche, parag.31, 28 septembrie 1995, Spadea et Scalabrino c/Italia, 22 octombrie 1996 Stubbings et autres c/Royaume-Uni, parag.75)

6.2.2 În același sens, Curtea Europeană de Justiție a statuat principiul egalității ca unul din principiile generale ale dreptului comunitar. În sfera dreptului comunitar, **principiul egalității exclude ca situațiile comparabile să fie tratate diferit și situațiile diferite să fie tratate similar, cu excepția cazului în care tratamentul este justificat obiectiv**. (vezi Sermide SpA v. Cassa Conguaglio

Zuccheri and others, Cauza 106/83. 1984 ECR 4209, para 28; Koinopraxia Enoseon Georgikon Synetairismon Diacheir iseos Enchorion Proionton Syn PE (KYDEP) v. Council of the European Union and Commission of the European Communities, Cauza C-146/91, 1994 ECR I-4199; Cauza C-189/01 Jippes and others 2001 ECR I-5689, para 129; Cauza C-149/96 Portugal vs. Council 1999 ECR I-8395 para.91)

6.2.3 Reținând în coroborare cu aceste aspecte definiția discriminării, astfel cum este reglementată prin articolul 2 alin.1 din O.G.137/2000 cu modificările și completările ulterioare, republicată, Colegiul Director se raportează la modul în care sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale articolului 2. Pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art. 2, alin.1 deosebirea, excluderea, restricția sau preferința trebuie să aibă la bază unul dintre criteriile prevăzute de către art. 2, alin. 1, și trebuie să se refere la persoane aflate în *situații comparabile* dar care sunt tratate în *mod diferit* datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior. Așa cum reiese din motivația invocată mai devreme pentru a ne găsi în situația unei fapte de discriminare trebuie să avem două situații comparabile la care tratamentul aplicat să fi fost diferit. Subsecvent, tratamentul diferențiat trebuie să urmărească sau să aibă ca efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

6.2.4 Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat prin jurisprudența sa, că statele contractante dispun de o anumită marjă de apreciere pentru a determina dacă și în ce măsură diferențele între situații analoage sau comparabile sunt de natură să justifice distincțiile de tratament juridic aplicate. (22 octombrie 1996 Stubbings et autres c/Royaume-Uni, parag.75)

6.2.5 Având în vedere aspectele de mai sus precum și petiția dată, Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării trebuie să analizeze în ce măsură obiectul petiției este de natură să cadă sub incidența art. 2 alin.1 al O.G. nr.137/2000, republicată.

6.2.6 Colegiul Director trebuie să analizeze în ce măsură obiectul petiției este de natură să cadă sub incidența art.2 al O.G. nr.137/2000, republicată, sub aspectul scopului sau efectului creat, care a dat naștere sau nu, unei circumstanțe concretizate generic în restricție, excludere, deosebire, preferință, și care circumstanțiat la situația petentului/petentei/petentilor, poate să îmbrace forma unui tratament diferit, indus între persoane care se află în situații analoage sau comparabile, datorită unor criterii determinate și care are ca scop sau ca efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

6.2.7 Reținând în coroborare cu aceste aspecte definiția discriminării, astfel cum este reglementată prin articolul 2 alin.1 din O.G.137/2000 cu modificările și completările ulterioare, republicată, Colegiul Director se raportează la modul în care sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale articolului 2. Pentru a ne

situa în domeniul de aplicare al art.2, alin.1 trebuie constatată o deosebire, excludere, restricție sau preferință. Sub aspectul circumstanței concretizate într-un tratament diferit, care întrunește elementul constitutiv al art.2 alin.1, și care față de obiectul dedus soluționării trebuie să fie materializat, Colegiul director reține că este supus analizei tratamentul la care susține petenta că a fost supusă la locul muncii de către angajator și alți colegi.

6.2.8 . Potrivit definiției discriminării, tratamentul diferit trebuie să aibă la bază unul dintre criteriile prevăzute de către art. 2, alin. 1 și trebuie să se refere la persoane aflate în *situații comparabile* dar care sunt tratate în *mod diferit* datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior. Așa cum reiese din motivația invocată mai devreme pentru a ne găsi în situația unei fapte de discriminare trebuie să avem două situații comparabile la care tratamentul aplicat să fi fost diferit datorită unui criteriu.

6.2.9 Subsecvent reținerii unei împrejurări generice de tratament diferit, Colegiul Director se raportează la obiectul petiției pentru a analiza dacă ne situăm în câmpul unor categorii de persoane plasate în situații analoage sau comparabile. Curtea Europeană a Drepturilor Omului în analiza raportului de analogie sau comparabilitate a unor categorii profesionale a apreciat asemănările sau diferențele ce decurg din statutul profesiilor, condițiile de intrare în profesie, natura funcțiilor îndeplinite, modul de exercitare a funcțiilor respective, etc. (vezi cauza VAN DER MUSSELE v. BELGIUM, *Application no. 8919/80*, JUDGMENT, 23 November 1983, parag. 46)

6.2.10 Colegiul Director analizând plângerea formulată de către petent apreciază că trebuie avut în vedere natura activității cât și motivația pentru care se impune diferențierea pe criteriu de sex. Colegiul Director trebuie să analizeze dacă tratamentul indicat este justificat obiectiv de un scop legitim și dacă mijloacele pentru atingerea scopului legitim sunt adecvate și proportionale cu scopul. Astfel, Colegiul Director reține că nu se poate vorbi de o îngrădire a accesului persoanelor de sex diferit în cluburile menționate de petent ci de o diferențiere a tarifului de acces pentru cele două categorii, în speță un tarif redus pentru persoanele de sex feminin. Colegiul Director apreciază că impunerea unui tarif redus pentru persoanele de sex feminin trebuie să se raporteze și la specificul activității și la finalitatea urmărită prin această măsură. Astfel, Colegiul apreciază că această măsură este justificată de scopul de a atrage persoanele de sex feminin iar măsura este adecvată având în vedere că nu se interzice accesul nici unei categorii ci se stabilesc măsuri diferite.

6.2.11 Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, prin hotărârea nr. 130 din 1 aprilie 2003, a considerat ca faptele sesizate referitoare la accesul la un spectacol dedicat zilei de 8 martie doar pentru publicul feminin nu constituie contravenție și nu reprezintă acte de discriminare în sensul Ordonanței nr. 137/2000. Fiind atacată hotărârea de către petent, instanța de fond a confirmat legalitatea și temeinicia actului atacat, și a motivat că, în raport cu împrejurarea ca spectacolele respective fuseseră rezervate exclusiv publicului feminin, împrejurare cunoscută de reclamant, la momentul achiziționării билетelor de intrare, refuzul nu reprezintă o discriminare pe criteriul sexului. În recurs, Înalta Curte de Casație și Justiție a considerat ca organizatorii unor spectacole,

manifestatii, etc., trebuie și pot impune condiții și reguli privind buna desfășurare a acestora pe care participanții sunt obligați să le respecte. De asemenea, organizatorii unor spectacole, întruniri, petreceri, manifestatii, etc. pot, în vederea realizării în bune condiții a acestora și nedeturnării de la scopul urmărit, să rezerve asemenea evenimente unui public exclusiv. Astfel fiind, în mod judicios au reținut instanța de fond, precum și Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, ca faptele semnalate de recurentul-reclamant nu constituie acte de discriminare pe criteriul sexului, iar actul administrativ emis de acest organ de specialitate al administrației guvernamentale nu i-a produs nici o vătămare.

6.2.12 Coroborând aceste aspecte cu faptele care fac obiectul petiției și definiția discriminării astfel cum este prevăzută în art.2 alin.1 din O.G. nr.137/2000 cu modificările și completările ulterioare, republicată, în cauză nu se poate reține întrunirea cumulativă a elementelor privind un tratament de deosebire restricție, excludere, deosebire, preferință între persoane care se află în situații comparabile și care sunt tratate în mod diferit datorită unuia din criteriile prevăzute de lege și care are ca scop sau ca efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

Opinie separată exprimată de Haller István

1. **Ordonanța de Guvern nr. 137/2000**, republicată, prin art. 2 alin. 1 definește discriminarea prin următoarele: *„Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.”*

2. Faptele prezentate în petiție reprezintă o deosebire, o preferință pe bază de sex, care are ca efect restrângerea exercitării dreptului de acces la un loc public, și constituie contravenție conform art. 10 lit. f al **O.G. nr. 137/2000**, republicată: *„refuzarea accesului unei persoane sau unui grup de persoane la serviciile oferite de magazine, hoteluri, restaurante, baruri, discoteci sau de orice alți prestatori de servicii, indiferent dacă sunt în proprietate privată ori publică, cu excepția situației în care această restrângere este justificată obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a acelui scop sunt adecvate și necesare”*.

3. Conform **O.G. nr. 137/2000**, republicată, atrage răspunderea contravențională *„orice comportament activ ori pasiv care, prin efectele pe care le generează, favorizează sau defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de alte persoane, grupuri de persoane sau comunități”*.

4. În mod evident aplicarea tarifelor diferite pe criteriul apartenenței sexuale reprezintă un comportament activ care prin efectele pe care le generează defavorizează bărbații și favorizează femeile.

5. În consecință, trebuie analizat dacă există o justificare sau nu pentru diferențierea creată.

6. Justificarea obiectivă include existența unui scop legitim, atins prin metode adecvate și necesare.

7. Privind justificarea obiectivă, prin juresprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a enunțat următoarele principii:

- **Convenția** nu interzice orice tratament diferențiat, ci doar acel tratament diferențiat care nu are o justificare obiectivă și rezonabilă, având în vedere faptul că de multe ori statele trebuie să adopte legi care prevăd un tratament diferențiat, menit să corecteze inegalitățile faptice; justificarea trebuie să fie analizată în relație cu scopul legitim și efectele măsurii în cauză (**Cazul „referitor la unele aspecte ale legislației cu privire la limba educației în Belgia” împotriva Belgiei**, 23 iulie 1968);
- prin discriminare se înțelege un tratament diferențiat al persoanelor aflate în situații comparabile, fără a exista o justificare obiectivă și rezonabilă; art. 14 din **Convenție** nu interzice statelor membre să trateze grupurile diferențiat în maniera de a corecta inegalitățile faptice; în anumite circumstanțe absența unui tratament diferențiat reprezintă o violare a dispoziției în cauză; poate fi discriminatorie aceea politică sau măsură generală care prejudiciază în mod disproporționat un grup de persoane, chiar dacă măsura nu vizează în mod specific acel grup; o discriminare potențială poate rezulta dintr-o situație faptică (**D.H. și alții împotriva Cehiei**, 13 noiembrie 2007, **Sampanis și alții împotriva Greciei**, 5 iunie 2008);
- justificarea obiectivă și rezonabilă trebuie să urmărească un scop legitim, și măsura aplicată trebuie să fie proporțională cu scopul urmărit; în cazul tratamentului diferit bazat pe rasă, culoare sau origine etnică noțiunea de justificare obiectivă și rezonabilă trebuie interpretată într-o manieră cât se poate de strictă (**D.H. și alții împotriva Cehiei**, 13 noiembrie 2007, **Sampanis și alții împotriva Greciei**, 5 iunie 2008).

8. Privind probarea faptelor de discriminare, **O.G. nr. 137/2000**, republicată, prevede următoarele: „*Persoana interesată are obligația de a dovedi existența unor fapte care permit a se presupune existența unei discriminări directe sau indirecte, iar persoanei împotriva căreia s-a formulat sesizarea îi revine sarcina de a dovedi că faptele nu constituie discriminare.*”

9. În consecință, justificarea obiectivă a unei fapte de diferențiere trebuie oferit de persoana împotriva căreia s-a formulat sesizarea, care trebuie să dovedească că faptele sale nu constituie discriminare.

10. În cauza supusă deciziei Consiliului Director reclamații nu invocă nici o justificare obiectivă.

11. Consider că această obligație a reclamatului nu poate fi preluată de Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, care, în absența invocării unei justificări, nu poate inventa o justificare obiectivă prezumată. Însuși faptul că

o astfel de justificare nu a fost invocată de reclamanți arată că la stabilirea taxelor diferențiate nu s-a urmărit nici un scop legitim, nici la atingerea acestui scop prin metode adecvate și necesare. Nici **O.G. nr. 137/2000**, republicată, nici **Procedura internă de soluționare a petițiilor și sesizărilor** nu prevede astfel de atribuții pentru Colegiul Director al CNCD.

12. Într-o cauză în care obiectul petiției forma condiționarea angajării unui director la o bibliotecă de cunoașterea limbii maghiare, în județul Harghita, Colegiul Director a constatat lipsa justificării obiective, fără să încerce să inventeze o astfel de justificare, deși s-ar fi putut invoca — în condițiile specifice ale regiunii — faptul că fondul de cărți cuprinde numeroase volume editate în limba maghiară și că vizitatorii bibliotecii sînt în majoritate de limbă maghiară (**Hotărârea nr. 775/16.12.2008**). Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării nu poate aplica tratament diferențiat în funcție de obiectul petiției, soluționând în mod diferit cauzele, aplicând o altă procedură.

13. În toate cazurile în care s-a invocat discriminarea în fața Curții Europene a Drepturilor Omului nu Curtea a căutat să motiveze tratamentul diferențiat, ci a solicitat ca reclamanții (guvernele statelor) să o facă.

14. În mod similar, Curtea Europeană de Justiție arată că justificarea trebuie să fie invocată de reclamat, ea nu poate fi prezumată de instanțele care soluționează cazurile de discriminare (cauzele **Vasiliki Nikoloudi împotriva Organismos Tilepikoinonion Ellados AE**, **Regina împotriva Secretary of State for Employment**, **ex parte Nicole Seymour-Smith și Laura Perez, B. F. Cadman împotriva Health & Safety Executive**, **Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding împotriva Firma Feryn NV**, **Jämställdhetsombudsmannen împotriva Örebro läns landsting**, **Susanna Brunnhofer împotriva Bank der österreichischen Postsparkasse AG**).

15. Nu se poate admite ideea că aplicarea unei taxe de intrare nu reprezintă o îngrădire, din moment ce scopul taxei este chiar de a îngrădi accesul persoanelor care nu plătesc această taxă. Dacă nivelul taxei este de natură să nu reprezinte o îngrădire a accesului, nu există nici un motiv să se acorde gratuitate persoanelor de sex feminin sau o reducere a taxelor, întrucât și privind accesul lor aplicarea taxei nu ar reprezenta o îngrădire a accesului în cluburi.

16. Nu se poate admite nici ideea că aplicarea unei taxe mai favorabile persoanelor de sex feminin ar reprezenta o măsură afirmativă. În conformitate cu tratatele internaționale în domeniu și cu practica internațională privind aplicarea măsurilor afirmative, acestea trebuie să se bazeze pe date statistice sau pe date cu caracter statistic care să arate existența unei situații de inegalitate ce nu poate fi eliminat decât prin aplicarea măsurilor afirmative. Astfel de date nu au fost furnizate de reclamanți, și ele nu se află nici în posesia Colegiului Director. O astfel de măsură afirmativă se putea reține în favoarea pensionarilor, studenților sau altor categorii de persoane cu venituri mici.

17. Nu se poate admite nici ideea că ar fi vorba de un beneficiu acordat unei categorii de persoane având în vedere specificul activității. Specificul activității unui club este de a oferi distracție atât persoanelor de sex masculin cât și persoanelor de sex feminin. Dacă atât bărbații cât și femeile vizitează cluburile

pentru a se distra, nu consider că distracția poate fi cuantificată ca fiind mai mare pentru bărbați și mai mică pentru femei.

18. Consider că nu se poate admite nici ideea că diferențierea invocată nu produce efecte. Efectele sunt de ordin patrimonial, totodată diferențierea are și efectul limitării accesului persoanelor de sex masculin la cluburi. Legea nu face diferență între „efecte minore” sau „efecte majore”. O astfel de diferență se poate reține doar privind stabilirea cunatumului amenzii contravenționale.

19. În concluzie, consider că aplicarea taxelor de intrare în cluburi în funcție de sexul clienților reprezintă discriminare.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, **cu unanimitate** ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. aspectele sesizate nu constituie fapte de discriminare potrivit Ordonanței de Guvern nr.137/2000, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și aprobările ulterioare, republicată

2. clasarea dosarului;

3. o copie a hotărârii se va transmite părților;

VII. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VIII. Călea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

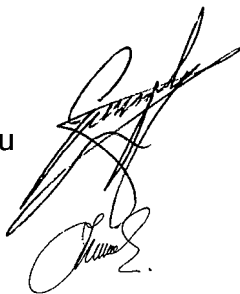
Membrii Colegiului Director prezenți la ședință

CSABA ASZTALOS FERENC – Membru

ISTVAN HALLER – Membru

GERGELY DEZIDERIU – Membru

IONITĂ GHEORGHE – Membru

PANFILE ANAMARIA – Membru

TRUINEA PAULA ROXANA - Membru

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.

